Lietas Nr. A420159425
A42-01594-25/4
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:0930.A420159425.12.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025.gada 30.septembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Līga Biksiniece-Martinova,

piedaloties pieteicējam /Persona A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājai /Persona E/.

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu par Rīgas pilsētas tiesas faktiskās rīcības, nepienācīgi sniedzot atbildi uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra iesniegumā izvirzīto jautājumu par lietu sadali un ierosinājumu apsvērt konkrētu tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu, atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /Persona A/ 2024.gada 29.oktobrī vērsās Rīgas pilsētas tiesā ar iesniegumu, norādot virkni ierosinājumu un jautājumu saistībā ar Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas vietnieces 2024.gada 14.oktobra atbildi Nr.1-14/93 uz pieteicēja dēla /Persona B/ 2024.gada 20.septembra sūdzību. Pieteicējs cita starpā lūdza sniegt atbildi uz jautājumu par lietu sadali un ierosinājumu apsvērt konkrētu tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu.

[2] Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja 2024.gada 12.novembrī pieteicējam atbildēja, ka Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas vietniece 2024.gada 14.oktobrī ir sniegusi atbildi Nr.1-14/93 uz /Persona B/ 2024.gada 20.septembra sūdzību. Sniegtā atbilde ir motivēta, tajā ir izvērtēti visi /Persona B/ 2024.gada 20.septembra sūdzībā norādītie apstākļi un sniegtas atbildes atbilstoši faktiskajiem apstākļiem lietā.

Apstāklis, ka sūdzības iesniedzējs nepiekrīt tiesas sniegtajai atbildei, nav par pamatu atzīt, ka atbilde pēc būtības nav sniegta un nav izvērtēti sūdzībā noradītie apstākļi. Lūgums pēc atbildes pēc būtības sniegšanas nav personas tiesības prasīt, lai iestāde personai sniegtu tādu apstākļu izklāstu, kādu vēlas redzēt pats iesniedzējs.

Atbilstoši Rīgas pilsētas tiesas lietu sadales plānā noteiktajai kārtībai, tiesneša prombūtnes laikā lietā iesniegts pieteikums, kura izskatīšana jānodrošina savlaicīgi, likumā noteiktajā termiņā, tiek nodots izskatīšanai citam tiesnesim.

Apstākļus, kas saistīti ar tiesas (tiesneša) nolēmuma tiesiskumu un pamatotību, arī procesuālo normu piemērošanu, pārsūdzības kārtībā izvērtē augstākas instances tiesa.

[3] Pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu, lūdzot:

1) atzīt, ka Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja nav sniegusi atbildi pēc būtības uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra sūdzību;

2) atzīt, ka Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja pieļāvusi valsts amatpersonas bezdarbību, informējot viņu par likuma pārkāpšanas faktiem;

3) informēt attiecīgo valsts institūciju vai atbildīgo amatpersonu par faktu, ka Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja pārkāpa Civilprocesa likumā paredzēto tiesneša nomaiņas procedūru, tādējādi veicot amatnoziegumu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2025.gada 21.februāra lēmumu pieteikumu atteikts pieņemt. Ar Senāta 2025.gada 30.aprīļa lēmumu atcelts tiesneses 2025.gada 21.februāra lēmums daļā, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu daļā, kas attiecas uz nepienācīgu atbildes sniegšanu uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra iesniegumā izvirzīto jautājumu par lietu sadali un ierosinājumu apsvērt konkrētu tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu. Vienlaikus grozīts 2025.gada 21.februāra lēmums, nosakot, ka pieteikuma pieņemšana daļā, kas attiecas uz Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas neatbildēšanu pēc būtības uz viņa sūdzību par atbildes pēc būtības nesniegšanu uz viņa dēla iesniegumu, atsakāma. Pārējā daļā tiesneses 2025.gada 21.februāra lēmums atstāts negrozīts.

[4] Pieteikums par Rīgas pilsētas tiesas faktiskās rīcības, nepienācīgi sniedzot atbildi uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra iesniegumā izvirzīto jautājumu par lietu sadali un ierosinājumu apsvērt konkrētu tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu, atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[4.1] Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja nav atbildējusi pēc būtības uz 2024.gada 29.oktobra sūdzību, kurai par pamatu bija formāla un pavirša Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas vietnieces 2024.gada 14.oktobra atbilde Nr. 1-14/93 uz pieteicēja dēla /Persona B/ 2024.gada 20.septembra sūdzību.

[4.2] Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja nav sniegusi atbildi ne uz vienu no izteiktajiem 12 lūgumiem, atsakoties arī atzīt prettiesiskās tiesneses nomaiņas faktu.

[4.3] 2024.gada 11.septembrī pieteicēja dēls /Persona B/ iesniedza Rīgas pilsētas tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa - pienākuma apgūt sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanu, atcelšanu. Ar Rīgas pilsētas tiesneses /Persona C/ 2024.gada 20.septembra lēmumu pieteikumu atteikts pieņemt. Atteikums pamatots ar Civilprocesa likuma 250.^{58}panta astoto daļu, kurā nepārprotami ir norādīts, ka tā ir piemērojama "apmierinot prasību", t.i., izskatot lietu pēc būtības un taisot tajā spriedumu. Savukārt pieteicēja dēla pirmstiesas lietas gadījumā prasības pieteikuma nav, lieta pēc būtības netika skatīta, tiesas sprieduma nav.

[4.4] Par tiesneses /Persona C/ rīcību pieteicēja dēls /Persona B/ 2024.gada 20.septembrī iesniedza sūdzību Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājai. Neskatoties uz šajā situācijā acīmredzamo tiesneses pretlikumīgo rīcību, Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas vietniece, atbildot uz sūdzību, nav sniegusi Civilprocesa likuma 250.^{58}panta astotās daļas pretlikumīgas piemērošanas juridisko novērtējumu.

[4.5] Tādu pašu pozīciju – nevēlēšanos atzīt un reaģēt uz kliedzošiem likuma pārkāpumiem, ko pieļauj Rīgas pilsētas tiesas tiesnese, ieņēmusi arī Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja, atbildot uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra sūdzību.

[4.6] Amatpersonas, kas īsteno valsts pārvaldes funkcijas Rīgas pilsētas tiesā, nesniedz atbildi pēc būtības un īsteno valsts amatpersonas bezdarbību gadījumā, kad runa ir par Satversmē nostiprinātās nevainīguma prezumpcijas un tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpšanu. Minētā situācija norāda uz tiesu sistēmā plaukstošu tiesu varas ļaunprātīgu izmantošanu, korporatīvismu, korupciju un valsts amatpersonu bezdarbību. Tas ir iespējams tikai, ja attiecīgi valsts pārvaldes pārstāvji slēpj tiesnešu pārkāpumus, formāli atrakstoties uz cietušo cilvēku sūdzībām, nevis sniedz atbildes pēc būtības.

[5] Rīgas pilsētas tiesa rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata par nepamatotu un noraidāmu, norādot turpmāk minētos argumentus.

[5.1] Atbilde uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra sūdzību tika sniegta, ievērojot to, kas iepriekš no tiesas puses tika skaidrots /Persona B/. Papildus tika norādīts par lietu sadali tiesneša prombūtnes laikā, proti, ka pieteikums tiek iedalīts citam tiesnesim, ja tiesneša prombūtnes dēļ to nav iespējams izskatīt savlaicīgi, likumā noteiktā termiņā.

[5.2] Attiecībā uz lūgumu ierosināt tiesneses /Persona D/ un /Persona C/ profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu pieteicējam tika norādīts, ka tiesneses /Persona D/ sniegtā atbilde ir pietiekoša un tajā ir atbildēts uz viesiem /Persona B/ iesniegumā norādītajiem apstākļiem. Tiesas priekšsēdētāja nesaskatīja tādu apstākļu esību, kas varētu būt pamats ierosināt tiesneses /Persona D/ un /Persona C/ profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu.

[5.3] Atbildot uz pieteicēja un /Persona B/ iesniegumiem, tiesas priekšsēdētāja ikreiz ir skaidrojusi tiesnešu darbības pamatotību.

[5.4] Uz pieteicēja 2024.gada 4.janvāra iesniegumu, kurā cita starpā lūgts ierosināt disciplinārlietu pret Rīgas pilsētas tiesas tiesnesi /Persona C/, kā arī ierosināt tiesneses ārkārtas pārbaudi kvalifikācijas komisijā, 2024.gada 15.janvārī tiesas priekšsēdētājas vietniece sniedza motivētu atbildi Nr.1-14/4. Nav konstatēts tiesneses /Persona C/ pieļauts pārkāpums lietas izskatīšanā, kas varētu būt pamata tiesneses saukšanai pie disciplinārās atbildības, kā arī nav pamata tiesneses profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanas rosināšanai.

[5.5] Pēc 2024.gada 15.janvāra atbildes sniegšanas Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja klātienē uzklausīja pieteicēju, sniedza atbildes un skaidrojumus. Pieteicējs nevienam skaidrojumam nepiekrita, tomēr tas nav pamats, lai uzskatītu, ka pieteicējs netika uzklausīts un viņam sniegta informācija par tiesas darbību. Turklāt, lai novērstu jebkādu neizpratni par tiesas rīcības iemesliem un vērtējumu, pieteicējam 2024.gada 17.aprīlī tika nosūtīts papildus skaidrojums Nr.1-14/4 par Civilprocesa likuma regulējumu attiecībā uz pieteikumiem par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, procesuālo terminu pielietojumu. Kā arī pieteicējs atkārtoti informēts par to, ka nav konstatēts tiesneses /Persona C/ pieļauts pārkāpums materiāla Nr./numurs/ izskatīšanā, kas varētu būt pamata tiesneses saukšanai pie disciplinārās atbildības.

[5.6] Pēc 2024.gada 13.marta atbildes Nr.1-14/32 uz pieteicēja dēla /Persona B/ 2024.gada 28.februāra sūdzību un 2024.gada 15.februāra atbildes Nr.1-14/21 uz /Persona B/ 2024.gada 7.februāra iesniegumu. Rīgas pilsētas tiesā tika saņemts pieteicēja 2024.gada 15.marta iesniegums kurā cita starpā tika lūgts saukt tie atbildības tiesas priekšsēdētājas vietnieci /Persona D/, ierosināt disciplinārlietu pret Rīgas pilsētas tiesas tiesnesi /Persona C/, iniciēt tiesnesei ārpus kārtas Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas pārbaudi.

Tiesas priekšsēdētājas vietniece 2024.gada 15.februāra atbildē Nr.1-14/21 /Persona B/ norādīja, ka viņa iesnieguma izskatīšanas rezultātā nav konstatēts tiesneses /Persona C/ pārkāpums materiāla Nr./numurs/ izskatīšanā, kas varētu būt pamats tiesneses saukšanai pie disciplinārās atbildības.

[5.7] Izvērtējot pieteicēja 2024.gada 30.aprīļa un 2024.gada 24.maija iesniegumu kopsakarā ar /Persona B/ 2024.gada 21.maijā sniegto atbildi, tiesas priekšsēdētāja 2024.gada 28.maijā sniedza atbildi Nr.1-14/57, ka iesniegumos norādītie argumenti un faktiskie apstākļi pēc būtības nav mainījušies, līdz ar to 2024.gada 30.aprīļa un 2024.gada 24.maija iesniegums atstāts bez izskatīšanas.

Pieteicējam atkārtoti tika izskaidrots, ka tiesas priekšsēdētājs, realizējot savas likumā "Par tiesu varu" noteiktās funkcijas, nav tiesīgs iejaukties lietas izskatīšanā, nolēmumu pieņemšanā, pārbaudīt lietas faktiskos apstākļus, pierādījumus lietā un iejaukties tiesas spriešanā, proti, nevar pārvērtēt tiesas nolēmumā ietverto apstākļu vērtējumu, kā arī nav tiesīgs dot norādījumus par noteikta satura nolēmuma pieņemšanu.

[5.8] Pieteicēja 2024.gada 29.maija sūdzība par tiesas priekšsēdētājas bezdarbību pārsūtīta tieslietu ministrei.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja, ka tiesnesei /Persona D/ nebija pilnvarojuma atbildēt uz sūdzību, savukārt tiesas priekšsēdētāja balstās tikai uz iepriekš sniegtajām atbildēm. Joprojām uzskata, ka atbildes nav sniegtas un tiesneses pieļāvušas procesuālus un likuma pārkāpumus, uz kuriem nav reaģēts.

Rīgas pilsētas tiesas pārstāve pieteikumu uzskatīja par noraidāmu, pamatojoties uz rakstveida paskaidrojumos norādīto. Papildus paskaidroja, ka Rīgas apgabaltiesa ir atzinusi par pareiziem Rīgas pilsētas tiesas lēmumus pieteicēja dēla lietā. Pieteicēja apgalvojumi par nepareizu likuma piemērošanu un tiesas patvaļu nav pamatoti. Pieteicēja uzskats, ka neapmierinātība ar tiesas lēmumiem ir risināma ar sūdzībām tiesas priekšsēdētajām neatbilst likumā noteiktajai kārībai. Pieteicēja iesniegumi ir uzbrūkoši un tiesu nicinoši, tomēr tiesa, respektējot pieteicēja interesi par lietu saistībā ar viņa saskarsmes tiesībām ar mazbērniem, ir tos izskatījusi un sniegusi pieteicējam motivētas atbildes.

Motīvu daļa

[7] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 104.panta pirmajā teikumā noteikts, ka ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt

atbildi pēc būtības.

Saskaņā ar Iesniegumu likuma 2.panta pirmo daļu šis likums nosaka kārtību, kādā privātpersona iesniedz un iestāde vai privātpersona, kas īsteno valsts pārvaldes uzdevumus, izskata dokumentu, kurā ietverts iestādes kompetencē esošs lūgums, sūdzība, priekšlikums vai jautājums. Atbilstoši šā likuma 5.panta trešajai daļai iestāde sniedz privātpersonai atbildi pēc būtības uz tās iesniegumu.

Gadījumā, ja privātpersona vēršas iestādē ar iesniegumu, tā var sagaidīt, ka iestāde uz šo iesniegumu kaut kā reaģēs (atbildēs), ja vien iesniegums nav tāds, kas acīmredzami neprasa nekādu atbildi. Tas būtībā ir cieņpilnas izturēšanās pret privātpersonu jautājums, kas balstās cilvēka cieņas un labas pārvaldības principā, kas citstarp paredz, ka valsts pārvaldes attieksme attiecībās ar privātpersonu ir pieklājīga, atsaucīga un cieņpilna. Šāda attieksme veicina arī cilvēku cieņu pret savu valsti un uzticēšanos tai. Demokrātiskā tiesiskā valstī ir svarīgi, lai cilvēki nejūtas valsts ignorēti un saņem atbildes uz jautājumiem, sūdzībām un priekšlikumiem, kādi viņiem radušies saistībā ar konkrētās iestādes kompetences jomu. Tādā veidā tiek stiprināta indivīdu un sabiedrības uzticēšanās valstij un attiecīgi arī vēlme būt pilsoniski aktīviem, kā arī indivīdu izpratne par valsts darbu, funkcijām, pienākumiem un korespondējošām personu tiesībām (*Senāta 2023.gada 22.novembra lēmuma lietā Nr. SKA–790/2023 (ECLI:LV:AT:2023:1122.A420169123.4.L) 7.punkts un tajā minētā judikatūra*).

Vienlaikus tiesības saņemt atbildi pēc būtības nenozīmē tiesības saņemt tieši tādu atbildi (tik izvērstu vai ar tādu pamatojumu), kā persona iecerējusi. Atbilde pēc būtības Satversmes104.panta pirmā teikuma izpratnē nozīmē atbildi, kurā izvērtēti un motivēti atbildēti uzdotie jautājumi. Taču minētā tiesību norma neparedz tiesības prasīt konkrēta satura atbildi. Proti, lai atzītu, ka uz iesniegumu ir atbildēts pēc būtības, jākonstatē, ka iestāde ir motivēti atbildējusi uz iesniedzēja uzdotajiem jautājumiem. Tomēr nav nepieciešams, lai iesniedzēju apmierinātu atbildes saturs (*turpat, 10.punkts*).

Tādējādi tiesai jāizvērtē, vai tiesa konkrētajā gadījumā ir sniegusi pieteicējām atbildes uz viņa jautājumiem par lietu sadali un ierosinājumu apsvērt konkrētu tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu atbilstoši iepriekš minētajām prasībām.

[8] Vērtējot vai Rīgas pilsētas tiesa ir sniegusi atbildes uz pieteicēja uzdotajiem jautājumiem pēc būtības, tiesa konstatē turpmāk minēto.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs nav lietas dalībnieks Rīgas pilsētas tiesā izskatāmajās tiesvedībās. Pieteicējs ir uzsācis saraksti ar Rīgas pilsētas tiesu saistībā ar viņa dēlam /Persona B/ piemēroto par pagaidu aizsardzības līdzekli - pienākumu apgūt sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanu – un tā atcelšanu. Pieteicējs nebija apmierināts ar Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas vietnieces 2024.gada 14.oktobra atbildi uz pieteicēja dēla 2024.gada 20.septembra sūdzību, ir iesaistījies sarakstē, norādot uz tiesnešu pieļautajiem civilprocesuālajiem pārkāpumiem, kā arī prasījis rosināt disciplinārlietas un tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu.

Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja 2024.gada 12.novembrī pieteicējam atbildēja, ka viņas vietniece 2024.gada 14.oktobrī ir sniegusi atbildi Nr.1-14/93 uz /Persona B/ 2024.gada 20.septembra sūdzību. Atbilde ir motivēta, tajā ir izvērtēti visi /Persona B/ sūdzībā norādītie apstākļi un sniegtas atbildes atbilstoši faktiskajiem apstākļiem lietā (*datne: 17_Pielikums_12.11.2024_atbilde_1_6.1_209_/Persona A/.edoc*).

Atbilstoši Iesniegumu likuma 5.panta pirmajai daļai iestāde iesniegumu izskata, vadoties pēc tā satura. Saņemot personas iesniegumu, iestādei ir pienākums iepazīties ar tā saturu, noskaidrot personas gribu un sniegt atbildi pēc būtības. Iesniegumu likuma 7.panta pirmās daļas 5.apakšpunkts ļauj iestādei no jauna neizskatīt iesniegumu, ja atbilde uz iesniegumu ir dota iepriekš, un tā saturs attiecībā uz iepriekšējā iesniegumā norādītajiem tiesiskajiem vai faktiskajiem apstākļiem pēc būtības nav mainījies.

Tādējādi, lai konstatētu, vai ir sniegta atbilde pēc būtības uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra iesniegumu, lietā jāvērtē arī iepriekšējā pieteicēja sarakste ar Rīgas pilsētas tiesu.

[9] Gan no pieteicēja 2024.gada 29.oktobra sūdzības, gan no pieteikuma administratīvajai tiesai izriet, ka pieteicējs ir vēlējies no Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas saņemt atbildi uz jautājumu, kā (kāpēc) konkrētā civillietā nomainījušies lietu izskatošie tiesneši, proti, pieteicējs vēlas saņemt atbildi, kā notikusi lietas sadale starp tiesnešiem.

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu" 33.panta trešās daļas 4.punktam tiesas priekšsēdētājs atbild par lietu sadali starp tiesnešiem. Proti, tiesas priekšsēdētāja kompetencē ir sadalīt tiesā izskatāmās lietas un raudzīties, lai lietu sadalē būtu nodrošināti noteiktie lietu sadales principi un lietu sadales nejaušība. Šis pienākums ir saistīts ar tiesas darba organizāciju, proti, tiesas priekšsēdētāja kā iestādes vadītāja kompetenci, līdz ar to vispārīgi ir tāds, par kuru personas var interesēties Iesniegumu likuma kārtībā.

Tiesa secina, ka Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētājas vietniece /Persona D/ 2024.gada 14.oktobrī sniedza /Persona B/ atbildi, skaidrojot vairākus jautājumus, cita starp par civillietu sadali. Atbildē norādīts, ka tiesas priekšsēdētāja, pildot likuma "Par tiesu varu" 33.pantā noteikto pienākumu tiesas darba vadīšanā, cita starp nodrošina lietu sadali starp tiesnešiem un ir tiesīga arī veikt lietu pārdali gadījumā, japastāv likuma "Par tiesu varu" $28.^{1}$ pantā un 33.panta piektajā daļā noteiktie pamati. Tika izskaidrots, ka tiesas priekšsēdētaja nelemj par pieļaujamību tiesnesim piedalīties konkrētas lietas izskatīšanā un neizlemj pieteikto noraidījumu tiesnesim. /Persona B/ tika noradīts, ka lietas dalībnieka viedoklis par iespējamu tiesneša neobjektivitāti vai tiešu vai netiešu personīgu ieinteresētību lietas izskatīšanā nevar būt pamats lietas nodošanai citam tiesnesim apstākļos, kad tiesnesis nav pieņēmis lēmumu par sevis atstatīšanu vai noraidīšanu (*datne: 15_Pielikums_14.10.2024_atbilde_1_14_93_/Persona B/.edoc*).

Atbildētājas paskaidrojumos norādīts, ka, saņemot tiesā pieteicēja 2024.gada 29.oktobra sūdzību par tiesas priekšsēdētājas vietnieces bezdarbību, atbilde tika sniegta ievērojot jau to, kas iepriekš no tiesas puses tika skaidrots /Persona B/. Tiesas priekšsēdētāja papildus norādīja par lietu sadali tiesneša prombūtnes laikā, proti, ka pieteikums tiek iedalīts izskatīšanai citam tiesnesim, ja tiesneša prombūtnes dēļ to nav iespējams izskatīt savlaicīgi, likumā noteiktā termiņā.

Arī Senāts šajā lietā ir norādījis, ka Iesniegumu likuma kārtībā var prasīt vienīgi atbildi uz to, kā notikusi lietu sadale, bet nevar prasīt, lai tiesas priekšsēdētājs atzīst vai konstatē kādus pārkāpumus šajā ziņā. Tas, vai konkrētās lietas izskatīšanā procesa dalībniekiem bija nodrošināts likuma prasībām atbilstošs lietu izskatošais tiesas sastāvs, ir jautājums par tiesību uz taisnīgu tiesu nodrošināšanu konkrētās lietas izskatīšanā, proti, tas ir konkrētās lietas nolēmumu pārsūdzības ietvaros vērtējams jautājums (sk. *Senāta 2025.gada 30.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-532/2025 6.punktu, ECLI:LV:AT:2025:0430.SKA053225.10.L*).

Tādējādi tiesa secina, ka Rīgas pilsētas tiesa ir sniegusi pieteicējam atbildi uz viņa iesniegumu daļā par lietu sadali.

[10] Attiecībā uz lūgumu ierosināt tiesneses /Persona D/ un /Persona C/ profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu norādāms, ka šis pieteicēja rosinājums sarakstē ar Rīgas pilsētas tiesu ir izvērtēts vairākkārt.

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu" 33.panta ceturtās daļas 4.punktam rajona tiesas priekšsēdētājs var ierosināt Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijai veikt rajona (pilsētas) tiesas tiesneša profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu, ja priekšsēdētājs identificējis tiesneša profesionālās darbības apstākļus, kas saistīti ar būtiskiem trūkumiem darba organizēšanā vai nepietiekamām tiesneša profesionālajām zināšanām, kas ir šķērslis tiesvedības procesa kvalitatīvai norisei. Proti, tā ir tiesas priekšsēdētājam piešķirta kompetence apsvērt, vai ir nepieciešams rosināt konkrēta attiecīgās tiesas tiesneša profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu. Vienlaikus tiesas priekšsēdētājam nav pienākuma rosināt šādu novērtēšanu; tās ir tiesas priekšsēdētāja tiesības.

No lietas materiāliem izriet, ka uz pieteicēja 2024.gada 4.janvāra iesniegumu, kurā cita starpā lūgts ierosināt disciplinārlietu pret Rīgas pilsētas tiesas tiesnesi /Persona C/, kā arī ierosināt tiesneses ārkārtas pārbaudi kvalifikācijas komisijā, 2024.gada 15.janvārī tiesas priekšsēdētājas vietniece sniedza motivētu atbildi Nr.1-14/4. Atbildē norādīts, ka atbilstoši likumā "Par tiesu varu" noteiktajiem amata pienākumiem un procesuālo likumu noteikumiem tiesas priekšsēdētājs neveic tiesneša pieņemta procesuāla lēmuma tiesiskuma un pamatotības

pārbaudi, kā arī nav tiesīgs dot norādījumus par noteikta satura lēmuma pieņemšanu. Izskaidrota tiesas (tiesneša) nolēmuma tiesiskuma un pamatotības pārbaudes kārtība. Iesnieguma izskatīšanas rezultātā nav konstatēts tiesneses /Persona C/ pieļauts pārkāpums lietas Nr./numurs/ izskatīšanā, kas varētu būt pamata tiesneses saukšanai pie disciplinārās atbildības saskaņā ar Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1.pantu, kā arī nav pamata jautājuma rosināšanai par tiesneses profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu (*datne: 2_Pielikums_15.01.2024._atbilde_1_14_4_/Persona A/.edoc*).

Tiesas priekšsēdētājas vietniece 2024.gada 15.februāra atbildē Nr.1-14/21 /Persona B/ norādīja, ka viņa iesnieguma izskatīšanas rezultātā nav konstatēts tiesneses /Persona C/ pārkāpums materiāla Nr./numurs/ izskatīšanā, kas varētu būt pamats tiesneses saukšanai pie disciplinārās atbildības.

Pēc 2024.gada 13.marta atbildes Nr.1-14/32 uz pieteicēja dēla /Persona B/ 2024.gada 28.februāra sūdzību un 2024.gada 15.februāra atbildes Nr.1-14/21 uz /Persona B/ 2024.gada 7.februāra iesniegumu. Rīgas pilsētas tiesā tika saņemts pieteicēja 2024.gada 15.marta iesniegums kurā cita starpā tika lūgts saukt pie atbildības tiesas priekšsēdētājas vietnieci /Persona D/, ierosināt disciplinārlietu pret Rīgas pilsētas tiesas tiesnesi /Persona C/, iniciēt tiesnesei ārpus kārtas Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas pārbaudi.

Tiesas priekšsēdētāja 2024.gada 25.marta atbildē Nr.1-14/44 uz pieteicēja 2024.gada 15.marta iesniegumu izskaidroja, ka persona nevar prasīt, lai iestāde sniegtu tādu apstākļu izklāstu, kādu vēlas redzēt pats iesnieguma iesniedzējs. Norādīja tiesas (tiesneša) nolēmuma tiesiskuma un pamatotības pārbaudes kārtību un izskaidroja, ka tiesas priekšsēdētājs, realizējot savas funkcijas, nav tiesīgs iejaukties lietas izskatīšanā, nolēmumu pieņemšanā, pārbaudīt lietas faktiskos apstākļus, pierādījumus lietā un iejaukties tiesas spriešanā, proti, nevar izvērtēt tiesu nolēmumus pēc būtības vai pārvērtēt tiesas (tiesnešu) nolēmumā ietverto apstākļu vērtējumu un motīvus, tostarp, ar tiesas lēmuma piemērotā naudas soda apmēru un tā samērīgumu (*datne: 9_Pielikums_25_03_2024_atbilde1_14_44_/Persona A/.edoc*).

Pieteicējs tika informēts, ka, pārbaudot lietas Nr./numurs/ materiālus, /Persona B/ un pieteicējam sniegtās atbildes, tiesas priekšsēdētāja nekonstatē pārkāpumus ne tiesneses /Persona C/, ne tiesas priekšsēdētājas vietnieces /Persona D/ rīcībā.

Kā jau norādīts iepriekš, atbilstoši likuma “Par tiesu varu” 33.panta ceturtās daļas 4.punktam tiesas priekšsēdētājam ir pamats ierosināt tiesneša profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu, ja ir konstatētas nepilnības tiesneša darba organizēšanā vai trūkumi profesionālajās zināšanās. Privātpersonu sūdzības ir instruments, kas var sniegt tiesas priekšsēdētājam informāciju par tādiem tiesneša profesionālās darbības apstākļiem, kas var tiesas priekšsēdētājam ļaut izšķirties par nepieciešamību rosināt šādu ārpuskārtas novērtēšanu. Tomēr Iesniegumu likums negarantē tiesības iesniedzējam saņemt tādu atbildi pēc būtības, kādu tas vēlas vai ir iztēlojies. Arī Senāts šajā lietā norādījis, ka iesniedzējam šādā situācijā būtībā ir tiesības saņemt atbildi vienīgi par to, ko tiesas priekšsēdētājs izlēmis ar saņemto informāciju darīt, nevis izvērstu skaidrojumu par to, kāpēc tiesas priekšsēdētājs izlēmis izmantot vai neizmantot sev piešķirtās tiesības rosināt konkrēta tiesneša profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu. Tas saistīts ar jau minēto, ka neviena tiesību norma neparedz, ka privātpersonām būtu tiesības pieprasīt, lai tiesas priekšsēdētājs izlemj jautājumu par konkrēta tiesneša profesionālās darbības ārkārtas novērtēšanu.

Tādējādi tiesa secina, ka Rīgas pilsētas tiesa ir sniegusi pieteicējam atbildi uz viņa iesniegumu daļā par ierosinājumu apsvērt konkrētu tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu.

[11] Izvērtējot pieteicēja 2024.gada 29.oktobra sūdzību, kā arī uzklausot pieteicēju tiesas sēdē, redzams, ka vairums no tajā izteiktajiem prasījumiem ir vērsti uz to, lai tiesas priekšsēdētāja atzītu pārkāpumus, kurus, pieteicēja ieskatā, konkrētā civillietā pieļāvusi lietu izskatošā tiesnese un tiesas priekšsēdētājas vietniece. Proti, pieteicējs, iesniedzot sūdzību, vēlējies panākt, ka tiesas priekšsēdētāja atzīst, ka konkrētā pieteikuma civillietā izskatīšanā nepamatoti piemērota konkrēta Civilprocesa likuma norma, nepamatoti atteikts virzīt izskatīšanai pieteikumu, nepamatoti atteikts izsaukt lieciniekus, nepamatoti nav ņemts vērā iesniegtais pierādījums, kā arī civillietā falsificēti materiāli un prettiesiski izdarīts spiediens uz iespējamo atbildētāju, mēģinot viņu piespiest sniegt nepatiesas liecības un atzīt savu vainu.

Senāts šajā lietā norādījis, ka prasījums, lai tiesas priekšsēdētājs atzīst šādus konkrētā civillietā pieļautus pārkāpumus, nav uzskatāms par prasījumu sniegt atbildi pēc būtības Iesniegumu likuma izpratnē. Šie prasījumi acīmredzami ir vērsti nevis uz atbildes saņemšanu, bet gan uz konkrētu tiesisko seku radīšanu – pieteicējs vēlas, lai tiesas priekšsēdētāja atzīst (konstatē) konkrētas civillietas izskatīšanā pieļautus pārkāpumus. Tomēr neviena tiesību norma neparedz, ka privātpersonām būtu tiesības pieprasīt un tiesas priekšsēdētājam kā iestādes vadītājam būtu kompetence sniegt atzinumu par to, kādas kļūdas lietas izskatīšanā pieļāvis lietu izskatošais tiesas sastāvs un kā būtu bijis pareizi jāizskata konkrēta lieta – kā būtu bijis jāpiemēro tiesību normas vai kā būtu bijis jālemj par pierādījumiem. Šāda kompetence tiesas priekšsēdētājam neizriet arī no likuma „Par tiesu varu" 33.panta, kurā regulētas priekšsēdētāja tiesības un pienākumi. Turklāt atbilstoši tiesnešu neatkarības principam, kas citastarp atspoguļots arī likuma „Par tiesu varu" 11.pantā, tiesas priekšsēdētājam nav tiesību iejaukties konkrētu lietu izskatīšanā un nav tiesību dot norādījumus tiesnešiem, kā konkrētās lietās pareizi piemērojamas vai interpretējamas tiesību normas un kādi pierādījumi attiecīgā lietā ir jāpieņem un jāvērtē (sk. *Senāta 2025.gada 30.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-532/2025 5.punktu, ECLI:LV:AT:2025:0430.SKA053225.10.L*).

Jāņem vērā, ka tiesas rīcības (lēmumu) konkrētas lietas izskatīšanā pārvērtēšanai likumdevējs ir paredzējis kompetenci nevis tiesas priekšsēdētājam, bet gan augstākas instances tiesai procesuālajos likumos noteiktajā kārtībā. Proti, pirmās instances tiesas tiesneša un pirmās instances tiesas nolēmumi saistībā ar konkrētu pieteikumu un lietu virzību ir pārsūdzami blakus sūdzības vai apelācijas sūdzības kārtībā augstākas instances tiesā. Savukārt tas, ka procesa dalībnieku neapmierina arī augstākas instances tiesas nolemtais, nemaina tiesas priekšsēdētāja kompetenci.

Tādējādi pieteicēja sūdzības attiecīgie prasījumi ir tādi, kas neattiecas uz tiesas priekšsēdētājas kā iestādes vadītāja kompetenci.

[12] Apkopojot šajā lēmumā konstatēto, tiesnese secina, ka pieteicējam ir sniegta atbilde pēc būtības uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra iesniegumā izvirzītajiem jautājumiem par lietu sadali un ierosinājumu apsvērt konkrētu tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu. Līdz ar to nav pamata pienākuma uzlikšanai sniegt atbildi uz minētajiem jautājumiem.

Tādējādi tiesnese atzīst. ka Rīgas pilsētas tiesas rīcība ir tiesiska un pamatota, savukārt pieteikums ir noraidāms.

Tiesnese norāda, ka personas tiesības uz atbildes saņemšanu pēc būtības nav jāsaprot tā, ka personai sniegtā atbilde būs atbilstoša tās priekšstatam, kāda atbilde ir jāsniedz. Proti, tas apstāklis, ka iestādes atbildes saturs nav atbilstošs personas gribai, pats par sevi nenozīmē, ka tās rīcība ir prettiesiska un atbilde nav sniegta pēc būtības.

Tiesas kompetencē nav vērtēt pēc būtības strīdus jautājumu, bet gan izlemt, vai iestāde ir sniegusi motivētu atbildi uz personas iesniegumu. No sniegtajām atbildēm ir redzams, ka Rīgas pilsētas tiesas atbilstoši kompetencei ir izvērtējusi iesniegumā norādītos apstākļus un sniegusi pieteicējam motivētu atbildi savas kompetences ietvaros.

[13] Iesniegumu likuma 10.panta otrā daļa noteic, ka Administratīvās rajona tiesas spriedums par pieteikumu par faktisko rīcību nav pārsūdzams.

Līdz ar to spriedums šajā lietā nav pārsūdzams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. - 251.pantu un 289.pantu un Iesniegumu likuma 10.panta otro daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ pieteikumu par Rīgas pilsētas tiesas faktiskās rīcības, nepienācīgi sniedzot atbildi uz pieteicēja 2024.gada 29.oktobra iesniegumā izvirzīto jautājumu par lietu sadali un ierosinājumu apsvērt konkrētu

tiesnešu profesionālās darbības ārpuskārtas novērtēšanu, atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese L.Biksiniece-Martinova